

Skjøtselsplan for Østbukta på Grimsøya, Bærum kommune

Oppfølging av tradisjonell slåttemark som utvalgt naturtype

Ulrika Jansson

Skjøtselsplan for Østbukta på Grimsøya, Bærum kommune

Forfattere: Ulrika Jansson

Publisert: 21.02.2022

Antall sider: 39 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Oslo og Viken

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Jansson, U. 2022. Skjøtselsplan for Østbukta på Grimsøya, Bærum kommune - oppfølging av tradisjonell slåttemark som utvalgt naturtype. Biofokus-rapport 2022-007. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Slåttemark ved Østbukta / Aksveronika (VU) / Gjengroing / Sti gjennom engen / Næringsrik kantsone i øst. Foto: Ulrika Jansson

Biofokus rapport 2022-007

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-043-4

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Utarbeidelse av skjøtelsplanen Østbukta i Bærum kommune er utført av Biofokus på oppdrag fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Skjøtelsplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av den trua naturtypen slåtteeng, og er i samsvar med handlingsplanen for Utvalgt naturtype slåtteeng. Den baserer seg på feltbefaring og intervjuer med grunneieren.

Rapporten er delt inn i to hoveddeler. Første del gir en kort beskrivelse av slåtteeng på Østlandet. Andre del er rettet mot den som skal utføre skjøtsel og forvaltningen, og omhandler naturgrunnlaget og dagens drift i området, samt beskrivelsen av konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak innenfor lokalitetene.

Som vedlegg finnes en beskrivelse av den verdifulle naturtypen som inngår i drifta. Den genererer i hovedsak informasjon rettet inn mot forvaltning, inkludert søkbare egenskaper for området i Miljødirektoratets naturbase.

Biofokus takker Statsforvalteren i Oslo og Akershus for godt samarbeid i prosessen med skjøtelsplanen. Vi takker også grunneier og skjøtelsansvarlig Jan Thompson og Kari Rosenstrøm for faktaopplysninger, god dialog og verdifulle innspill til planen.

.

Oslo, 21. februar 2022

Ulrika Jansson

Blomsterrik slåtteeng med blant annet knollmjøddurt (VU).

Innhold

1	Slåttemark på Østlandet	5
2	Skjøtselsplan for lokalitet Østbukta	8
2.1	Innledning	9
2.2	Hensyn og prioriteringer	12
2.3	Tradisjonell og nåværende drift	12
2.4	Aktuelle erfaringer med skjøtselen	13
2.5	Artsmangfold og eventuelle observerte endringer	13
2.6	Mål for verdifull slåttemark	14
2.7	Restaureringstiltak	15
2.8	Skjøtselstiltak	16
2.9	Oppfølging av skjøtselsplanen	19
3	Kilder	20
	Vedlegg	21
	Bilder	21
	Naturtypelokalitet	24
	Artslister	26
	Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater	28
	Overvåkning, log	29
	Beskrivelse og artsdiversitet Grimsøya, Bjureke 2002	30

1 Slåttemark på Østlandet

Tradisjonelle slåttemarker er naturenger i inn- og utmark med ville plantearter, som har blitt slått for å skaffe vinterfôr til husdyra. Slåttemarkene ble gjerne slått seint i sesongen, etter at de fleste plantene hadde blomstra og satt frø. De er ofte overflaterydda for stein, men har i mindre grad vært oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og er ikke- eller i liten grad gjødsla. Slåttemarkene har tradisjonelt vært høstbeita og kanskje også vårbeita. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer imidlertid fra sted til sted.

Slåttemarkene er ofte urterike (blomsterrike), og omtales gjerne som «blomsterenger». De huser også ofte et stort mangfold av insekter. Artssammensetningen i slåttemarkene kan variere mye på grunn av forskjeller i jordsmonn, høyde over havet m.v. Etter fuktighetsforholdene skilles det mellom tørreng, friskeng og fukteng.

I tørr-friskengene på Østlandet vokser vanlige arter som grasene gulaks og engkvein, samt bleikstarr, ryllik, blåklokke, tepperot, øyentrøst, gjeldkarve, smalkjempe, tiriltunge, hårsveve, småengkall, prestekrage, engtjæreblom, engnellik, storblåfjær, hvitmaure, rødkløver, engknoppurt og rødknapp, men også sjeldnere arter som den trua arten solblom.

Figur 1. To enger i Flesberg. Over: Tørreng med engtjæreblom, prestekrage, gulaks, tiriltunge, stemorsblom. Bildet t.h viser katterot som ofte vokser tørt og på grunnlendt mark. Under: rikere og friskere eng med brudespore, hjertegras (bilde t.h), harerug, blåfjær, småengkall, rødkløver, gulaks, fuglevikke, tepperot m.m. Alle foto: Ellen Svalheim.

Hvis jordsmonnet har litt kalkinnhold kan man også finne gulmaure, vill-løk, flekkgrisøre, vill-lin, flekkmure, rundskolm, fagerknoppurt, dunkjempe, smalfrøstjerne, marianøklebånd, orkideer som brudespore og hvitkurle, grasarter som dunhavre og hjertegras samt den lille bregnen marinøkkel. Også den sørlige orkideen søstermarihånd kan inngå i slike enger. I seterområdene tilkommer fjellarter som fjelltimotei, setermjelt, blåmjelt, fjellbakkestjerne, fjellfiol og fjellnøkleblom.

Figur 2. Stølsvoll i Valdres med prestekrage, blåklukke, småengkall, fjellgulaks og ulike marinøkler. I seterområdene vokser gjerne engarter fra lavlandet sammen med fjellplanter som fjelltimotei (t.h.). Begge foto: Ellen Svalheim.

I frisk slåttemark (dvs. litt fuktigere eng) vokser relativt høyvokste arter som skogstorkenebb, hvitbladtistel, rød jonsokblom, enghumleblom, og ballblom, men også lavere arter som gulaks, ryllik og harerug vokser der. Litt kalkkrevende arter som skogmarihånd og stortveblad kan forekomme, og i fjellet kommer arter som svartopp til. Fuktenger domineres gjerne av gras- og starrarter samt vanlige arter som enghumleblom og myrfiol. Hanekam kan også være et karakteristisk innslag. Hvis fuktenga er kalkpåvirket kan man finne mer krevende arter som stortveblad.

Figur 3. Frisk- fuktig eng i Kongsberg kommune med bl.a. ballblom, skogstorkenebb, enghumleblom, engsyre. T.h.: I fuktige enger på Østlandet vokser gjerne hanekam. Foto: Ellen Svalheim.

Mange gamle slåttemarkar brukes i dag til beite eller er grodd igjen. «Tradisjonelle» slåttemarkar har derfor blitt svært sjeldne og det er spesielt viktig at gjenværende slåttemarkar holdes i hevd. Generelle restaurerings- og skjøtselstiltak er omtalt i veiledningsheftet, og konkrete råd for skjøtsel av din lokalitet beskrives i denne skjøtelsplanen. Nærmere omtale av ulike plantearter fra engene finnes i Bondens kulturmarksflora for Østlandet (Bele et al. 2011). Mye av denne teksten om slåttemark på Østlandet er hentet fra den.

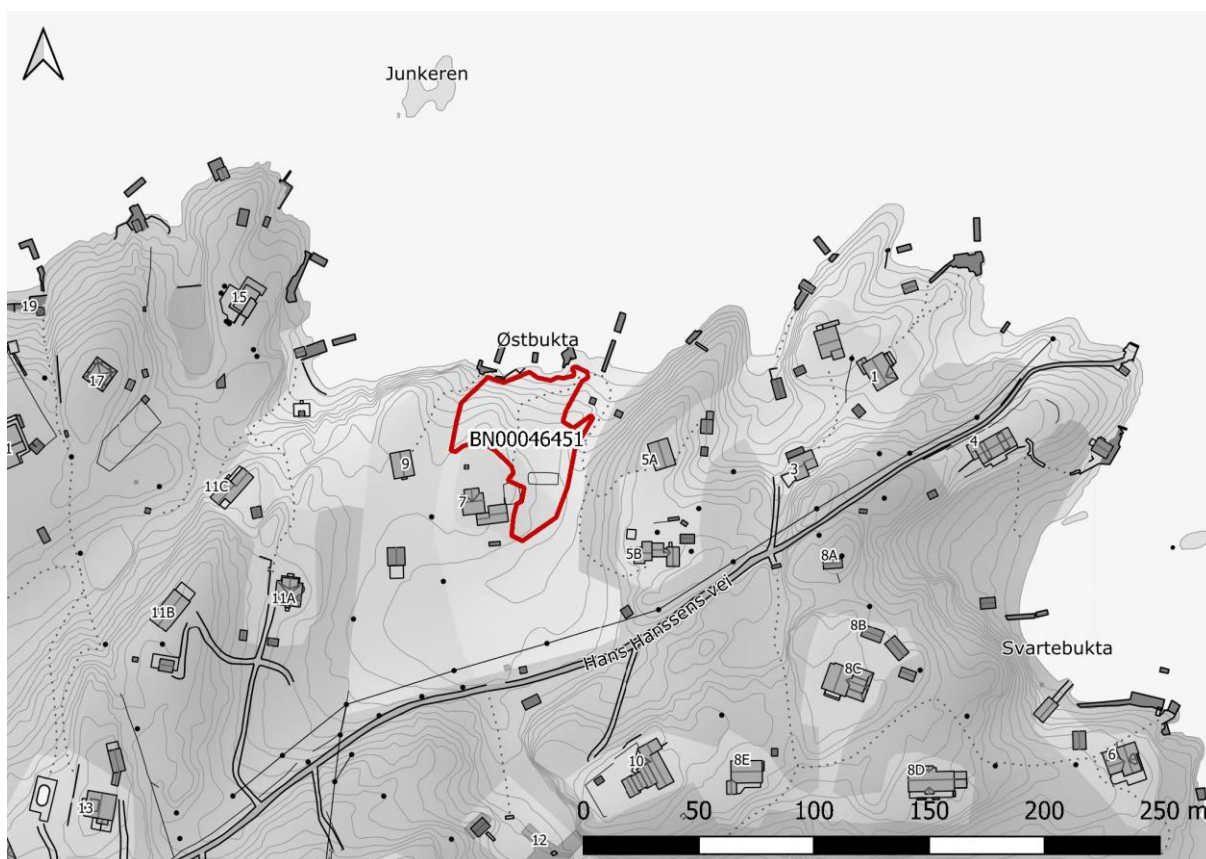
2 Skjøtselsplan for lokalitet Østbukta

GRUNNEIER:		ANSVAR SKJØTSEL:		LOKALITETSVERDI I NATURBASE ¹ :
Jan Thompson og Kari Rosenstrøm		Jan Thompson og Kari Rosenstrøm		Østbukta (BN00046451) A-verd
DATO UTARBEIDING AV 1.SKJØTSELSPLAN: 21.02.22			DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 09.07.21	
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER (TELEFON, BEFARING, EPOST MM): Intervju med grunneier i forbindelse med feltbefaring 9.07.2022. Telefon- og e-postkontakt i midten av januar 2022 for avklaringer om tidlige bruk og fremtidig skjøtsel.				
1.SKJØTSELSPLAN UTFORMET AV :				FIRMA:
Ulrika Jansson				Biofokus
UTM SONE LOKALITET:	NORD:	ØST:	GNR./BNR.:	
32 N	6638822	589252	44/64	
LOKALITET:		NÅVÆRENDE AREAL PÅ SKJØTSELSPLAN-/NATURBASE LOKALITET:	AREAL (ETTER EVENTUELL RESTAURERING):	
Østbukta (Hans Hanssens vei 7)		2,3 daa	2,5 daa	
DEL AV VERNEOMRÅDE:		DEL AV UTVALGT KULTURLANDSKAP:		
nei		nei		
HVILKET VERN:				
-				

¹ Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og faktaark for slåttemark, utformet av Ellen Svalheim (Svalheim upubl).

2.1 Innledning

Slåttemarken Østbukta (BN00046451) ligger i en nordvendt skråning ned mot sjøen, i bukta Østbukta på nordøstre del av Grimsøya i Bærum kommune. Området ligger klimatisk gunstig til, innerst i Oslofjorden i boreonemoral vegetasjonssone og i overgangseksjon (Moen 1998). Berggrunnen er særs rik og består av skifer og kalkstein i veksling (NGU 2022a). Løsmassene i området består av et tynt dekke av rike marine avsetninger, men løsmasser mangler stedvis også helt (NGU 2022b). Gunstig lokalklima og rik berggrunn legger til rette for et rikt naturmangfold. Skjøtsel med slått over lang tid har hindret gjengroing. Fjerning av høy i mange av disse årene har ført til at området ikke har blitt mer næringsrikt.

Figur 4. Slåttemarken i Østbukta ligger på nordøstre siden av Grimsøya i Bærum kommune. Slåttemarken er avgrenset i 2021 som en svært viktig naturtypelokalitet etter DN Håndbok 13 (rødt omriss).

Blomsterengen i Østbukta har fra tidligere vært registrert som viktig naturtypelokalitet etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og en lokalitet med svært høy kvalitet etter Miljødirektoratets instruks for naturkartlegging (Hanevik 2020, Miljødirektoratet 2020). Slåttemark er en rødlistet naturtyper som er vurdert som kritisk truet (CR) (Artsdatabanken 2018b). Det er også tidligere gjort flere funn av rødlistearter i området som er registrert på Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2022).

Det ble også gjennomført artskartlegginger på Grimsøya i 2002-2003 av Kristina Bjureke (Bjureke upublisert). Beskrivelse av naturen og artslistene fra Grimsøya er vedlagt. Registreringer som kan knyttes opp mot slåttemarken i Østbukta er omtalt også andre steder i rapporten.

Østbukta ble feltbefart 9. juli 2022 og alle nye artsfunn fra området ble registrert i Artskart. Avgrensning og beskrivelse av naturtypen etter DN håndbok 13 er oppdatert i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplanen og ny beskrivelse er lagt ved i rapporten og vil bli lagt ut i Naturbase (Miljødirektoratet 2022).

Blomsterengen i Østbukta avgrenses etter DN håndbok 13 som slåttemark i 2021 og er verdivurdert som svært viktig, basert på status til naturtypen og en lang rekke funn av rødlistearter. Tidligere avgrensning og verdivurdering er revidert. Lokaliteten tar for seg hele engarealet nord og øst for bolighuset som i dag fremstår som slåttemark. Nærmest sjøen inngår en smal stripe med åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (etter NiN) i lokaliteten. Arealet øst og nordøst for huset har vært skjøttet noe mer intensivt og muligens overflatedyrket i en periode. Arealet rett øst for huset ble planert i 1994 i forbindelse med graving av filtreringsgrøft og bygging tilbygg til huset..

Etter NiN klassifiseres området nord for huset som T32 Semi-naturlig eng av typene T32-C-18 sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg og T32-C-8, sterkt kalkrik eng med klart hevdpreg, mens arealet øst for huset hører til typene T40 Sterkt endret fastmark med preg av semi-naturlig eng og T41 Oppdyrket mark med preg av semi-naturlig eng. Engen øst for huset fremstår imidlertid som artsrik blomstereng i 2021 og kan skjøttes som slåttemark, men det kan også skjøttes som plen i perioder hvor det er mer hensiktsmessig for grunneier. Arealet bør imidlertid ikke gjødsles. Hele det omtalte arealet inngår i naturtypeavgrensningen. Vår beskrivelse av kartleggingsenheter etter NiN innebærer en revurdering sammenlignet med kartleggingen etter Miljødirektoratets instruks i 2020.

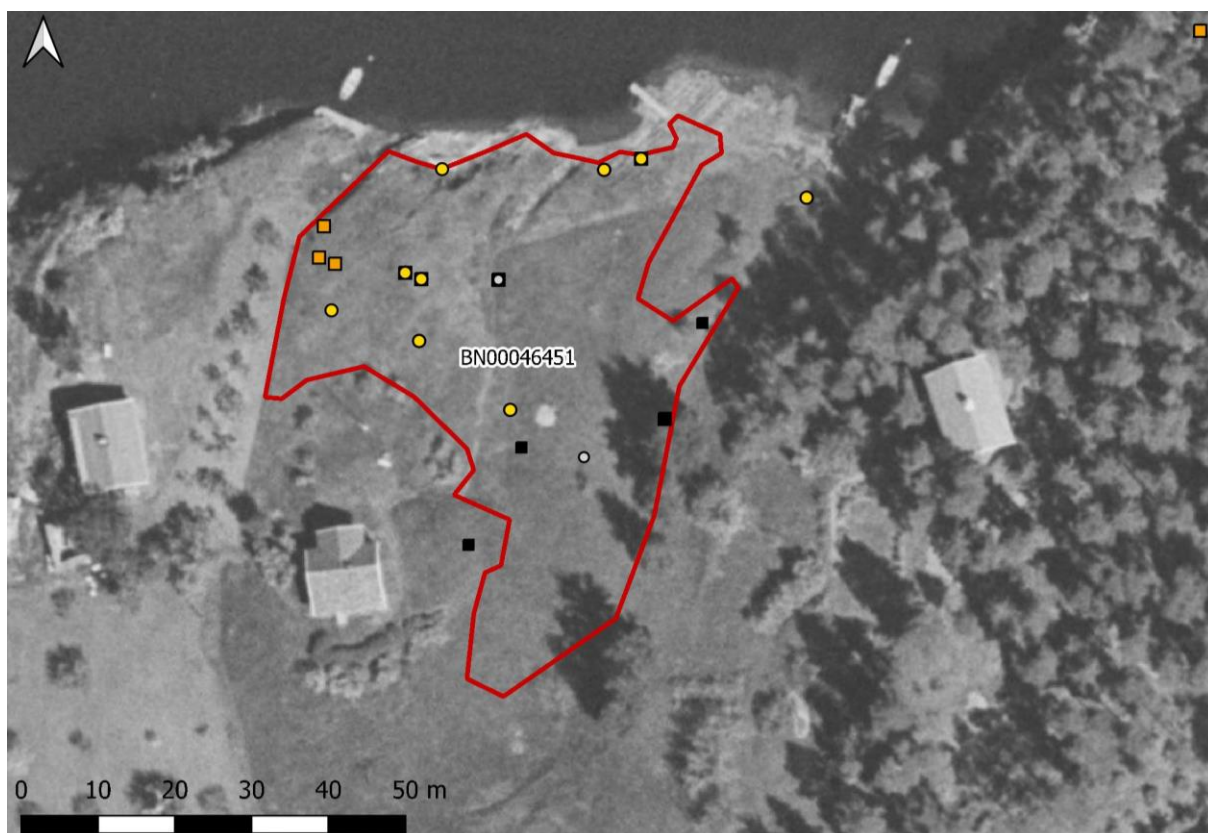
Det er gjort funn av de rødlistede artene aksveronika (VU), hjertegras (NT), hjorterot (NT), knollmjørdurt (VU), marianøkleblom (NT), nikkesmelle (NT), smaltimotei (VU og åkermåne (NT) i blomsterengen.

De fremmede artene (Artsdatabanken 2018a) gravmyrt (SE), hagelupin (SE), krypfredløs (SE), blåhegg (ikke bestemt til art), sprikemispel (SE), tysk mure (PH) og ugrasklokke (PH) er registrert i eller i nær tilknytting til engen.

Grimsøya er i stor grad dekket av skog, men det er også mindre areal med kulturmark, åpen kalkmark og strandvegetasjon, i tillegg til hyttetomter med plenareal og beplantninger.

Figur 5. Avgrenset naturtypelokalitet med slåttemark (BN00046451) vist på flybilde fra 2019. Prikker er artsforekomster av rødlistearter (gule og oransje) og fremmede arter (svarte og hvite).

Figur 6. Avgrenset naturtypelokalitet på flybilde fra 1969. Prikker er artsforekomster av rødlistearter (gule og oransje) og fremmede arter (svarte og hvite).

2.2 Hensyn og prioriteringer

Slått og fjerning av høy er anbefalt skjøtsel og er ønsket av grunneier. Dette er imidlertid arbeidskrevende, særlig i de brattere og mer artsrike partiene. På de flatere partiene øst for huset (sone 1.3) er skjøtsel noe enklere å få til. Dette er imidlertid det arealet med lavest naturverdi per i dag og annen bruk av arealet er også mulig. Det er behov for støtte, arbeidskraft og utstyr for å få gjennomført skjøtselen på hele arealet etter planen, både hva gjelder slått, raking og fjerning av høy. Grunneier synes at samarbeid med frivillige organisasjoner for gjennomføring av skjøtselen kan være en god løsning.

Kunstgjødsel, sprøytemidler eller plenklipper uten oppsamler bør ikke benyttes i slåttemarken. Plenklipper med oppsamler kan brukes øst for huset, mens ljå eller tilsvarende skjærende utstyr anbefales i den nordvendte delen.

Fjerning av alle fremmede arter innenfor avgrensningen er anbefalt og det frarådes å plante ut nye hagearter i området. Syrin skyter skudd i den nordlige skrenten og her er det viktig å passe på at den ikke får dannet tette kratt. Det kan ellers være behov for veiledning av grunneier for å finne ut av hvilke arter som er fremmede i området og hvordan disse bør bekjempes. Hageplanter som ikke risikerer å spr seg ut i slåttemarken trenger ikke bekjempes.

Det ble observert at rådyr har beitet blomsterstanden på flere eksemplarer av knollmjørdurt (VU). Dette er negativt for blomstring og frøsetting.

Den mest pollinatorvennlige slåtten ville være å spare mindre areal i nordskrenten fra slått hvert år, men å alternere hvilket areal som spares.

2.3 Tradisjonell og nåværende drift

Tradisjonell drift

Grunneiere til slåttemarken (Jan Thompson og Kari Rosenstrøm) og nabo (Kari Berg, barnebarn til tidligere eier av eiendommen) fortalte ved befaringen det de visste om områdets historikk. Gården der slåttemarken ligger var fra 1700-tallet husmannsplass under Ost gård på Ostøya. Man drev med fiske, hadde noen få dyr og pliktet å levere høy til Ost gård. Fra 1903 fikk man betalt for høyet man leverte. Ca. 1940 sluttet man å levere høy. En låve som ble brukt til å lagre høy sto på naboeiendommen (44/268), men ble revet i 1967.

Etter at salget av høy opphørte på 1940-tallet har området i perioder ligget brakk og i perioder blitt skjøttet med slått. Det har også vært brent av daugress på eiendommen i perioder. Huset ble i mange år leid ut og vedlikehold av arealene bestod av å holde det åpent rundt huset.

Arealene øst og sør for huset har noe tykkere lag av løsmasser (alle soner unntatt sone 1.1) og her har det trolig vært bedre grunnlag for høyproduksjon og noe mer intensivt skjøtsel. Muligens har man sådd gressfrø som ledd i dyrking av høy. Det er et tydelig skille mellom arealene i nord og arealene i øst. Det har trolig aldri vært brukt kunstgjødsel på slåttemarken. På 1960-tallet var området fortsatt helt åpent, også sør for huset. Skillet mellom det skrinne og mer ekstensivt hevdete arealet i nord og nordøst

skiller seg fra det jevnere gressarealet i øst og sør (Figur 6). Området har ikke vært brukt til beitemark de siste 60 årene og trolig kun i svært begrenset grad vært beitet før det.

Nåværende drift

I den siste 10-15-års perioden har det kun sporadisk vært gjennomført slått eller klipping av gress på eiendommen, med unntak av hagearealene nærmest huset, en klippet sti ned til båtbyggen og arealet øst for huset (sone 1.3) som tidvis klippes kort for å brukes til lekeareal. Før det ble deler av engarealene slått med plenklipper, én til to ganger per sesong.

Til tross for at slåttemarksarealene ikke skjøttes aktivt er det ikke observert gjengroing med løvkratt nord eller øst for huset. Sør for huset er et større areal som er i ferd med å gro igjen med høyvokste gress og urter og også løvkratt. De åpne engarealene nord og øst for huset og de mer gjengrodde arealene sør for huset vises tydelig på flybild fra 2019 (Figur 5).

I de siste to-tre årene er et lite areal øst for huset (sone 1.3) blitt slått med plenklipper én gang tidlig på sesongen og én gang seint på sesongen. Dette arealet ble i 1994 planert i forbindelse med bygging av tilbygg på huset og graving av filtergrøft for avløpsvann. Det ble ikke tilført masser. Det er også ryddet litt syrinkratt som har vært på spredning ut i enga nord fra huset. Mesteparten av slåttemarken er imidlertid ikke blitt skjøttet de siste årene.

Den avgrensede slåttemarken er fortsatt artsrik, til tross for manglende skjøtsel. Det er imidlertid en god del daugress i engen og deler er blitt mer næringsrike og artsfattige, trolig pga. opphoping av dødt plantemateriale og derfor økt næringstilgang.

2.4 Aktuelle erfaringer med skjøtselen

Grunneier tror det vil være utfordrende å få gjennomført slått uten bistand med arbeidskraft, midler og utstyr fra det offentlige eller fra frivillige organisasjoner. Dette gjelder både slått, raking og fjerning av høy.

Det kan også være behov for veiledning om hvilke fremmede arter som bør unngås utplantet eller eventuelt fjernes.

2.5 Artsmangfold og eventuelle observerte endringer

Engen i Østbukta er særs artsrik med mange forekomster av arter som er vurdert som rødlisterarter av Artsdatabanken (Artsdatabanken 2021). Det er gjort funn av artene aksveronika (VU), hjertegrass (NT), hjorterot (NT), knollmjøddurt (VU), marianøkleblom (NT), nikkesmelle (NT), smaltimotei (VU og åkermåne (NT) i blomsterengen. Det er særlig i de litt skrinne og mindre produktive delene av engen nord for huset som de rødlistede artene står, men også engene i øst er blomsterrike. Ved riktig skjøtsel kan man både opprettholde mangfoldet av arter nord for huset og legge til rette for økt mangfold og økt utbredelse av de rødlistede artene på nordøstre siden av huset (særlig sone 1.2).

De fremmede artene gravmyrt (SE), hagelupin (SE), krypfredløs (SE), sprikemispel (SE), tysk mure (PH) og ugrasklokke (PH) er registrert i eller i nær tilknytning til engen. Det anbefales å fjerne disse i den grad det lar seg gjøres.

2.6 Mål for verdifull slåttemark

HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN:

Artsrik og åpen slåttemark med gode populasjoner av kalkkrevende og rødlistede kulturmarksarter.

EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER:

Sone 1.1: Opprettholde artsrik grunnlendt slåttemark, med god blomstring og frøsetting.

Sone 1.2: Øke artsmangfoldet av kalkkrevende karplanter.

Sone 1.3: Opprettholde lavvokst blomsterrik eng/plen, som slås siste gang etter frøsetting.

Sone 2: Næringsfattig og artsrik eng (krever restaurering).

Sone 3: Åpen artsrik eng, uten busker og trær og uten fremmede arter (krever restaurering).

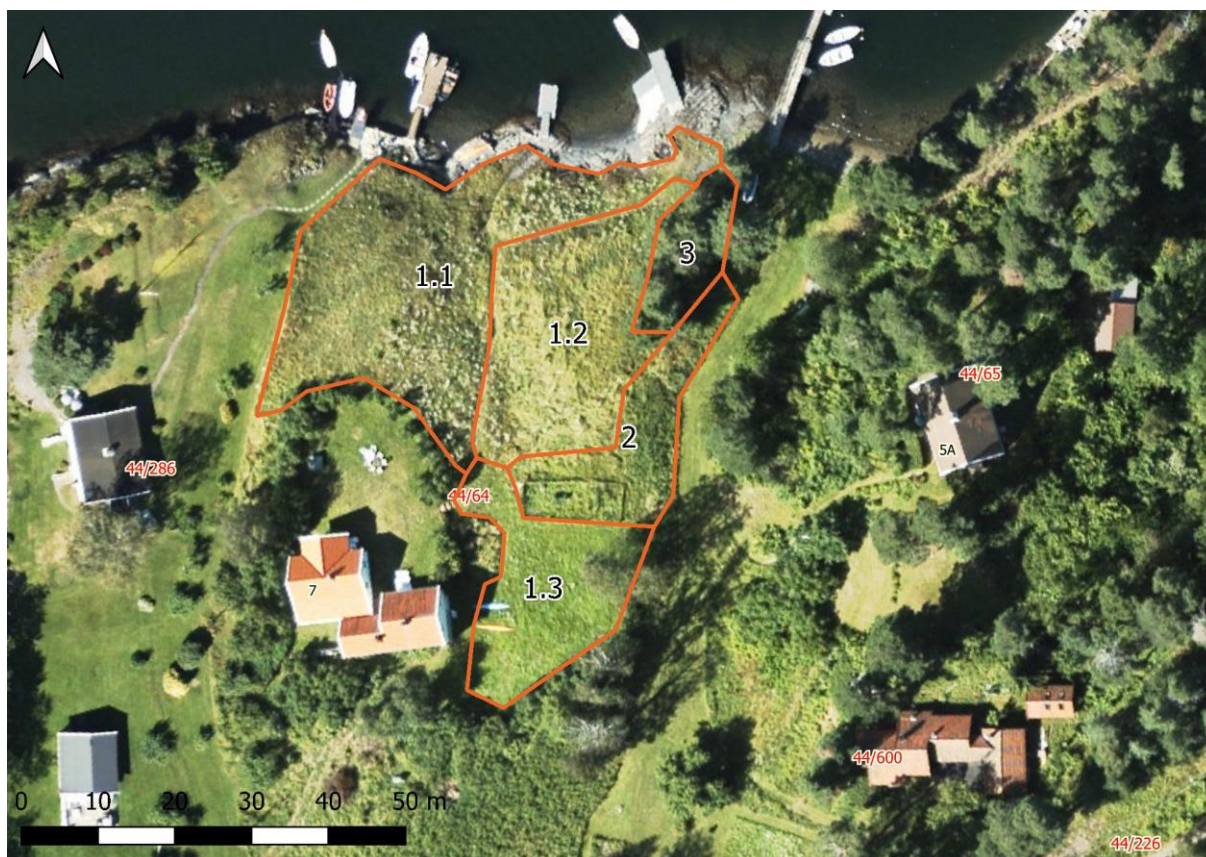
Område sør for huset: Åpen engmark uten busker og trær (prioriteres ikke på nåværende tidspunkt, men bør vurderes når skjøtsel på de viktigste arealene er etablert.)

TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE:

De rødlistede karplantene skal opprettholde og øke sine populasjonen og det må sikres at de rekker å blomster og sette frø før slått.

Syrin må ikke spre seg ned i enga nord for hagen. Skudd må kappes ned jevnlig, ved behov årlig.

Fremmede arter, busker og trær i sone 3 må ikke spre seg til den øvrige enga og bør fjernes i sonen.

Figur 7. Skjøtselssoner i Østbukta. Se tabell med restaureringstiltak og skjøtselstiltak for forklaring.

2.7 Restaureringstiltak

RESTAURERINGSTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBruk M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKE)
Sone 2: Luking av fremmede arter (krypfredløs, gravmyrt, ugrasklokke). Sone 2: Slått og fjerning av høy flere ganger årlig for å redusere mengden næring og bekjempe næringskrevende arter. Høyet fjernes umiddelbart etter slått. Bærbusker kan stå. Når det ikke lenger er høyvokst og næringskrevende vegetasjon i sonen kan den skjøttes som sone 1.2.	2022, årlig	0,6 daa	juni, juli, august, september
Sone 3: Rydding av trær og busker i sonen, inkludert fremmede arter (blåhegg, sprikemispel) og problemarter (alperips). La enkelte rogn/rognasal og enkelte rosekratt stå.	2022/2023, og ved behov	0,3 daa	august- r-mars (utenom hekketid for fugl).

Sone 1.2. Arealet er ikke slått på mange år og det er en del høyvokste og næringskrevende arter (f.eks. stormaure, engrevrumpe). Etter slått og fjerning av høy i sone 1.2 kan høyet fra sone 1.1 bakketørkes i sone 1.2 før det fjernes. Dette for å øke arts mangfoldet i sone 1.2.	2022, hvert tredje år.	1,2 daa	august (etter slått i sone 1.1)

2.8 Skjøtselstiltak

Slått

SLÅTTETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKÉ)
Sone 1.1. Slått med skjærende redskap etter avblomstring og frøsetting. Bakketørking i ca. 2 dager av det meste av høyet, før raking og fjerning. En del av høyet fjernes direkte fra sone 1.1 og bakketørkes i sone 1.2 (etter slått og fjerning av høyet fra sone 1.2). Arealet skal ikke gjødsles, sprøytes eller jordbearbeides.	2022, hvert tredje år.	2,0 daa	august (etter frøsetting)
Sone 1.2. Slått med skjærende redskap etter avblomstring og frøsetting, noen dager før slått i sone 1.1. Bakketørking i 2 ca. dager. Raking og fjerning av høyet. Årlig slått i 3 år, deretter hvert tredje år, dersom arealet er blitt mindre næringsrikt og mer artsrikt.	2022, 2023, 2024, deretter hvert tredje år.	1,2	august (etter frøsetting, før slått i sone 1.1)
Sone 1.3. Slått med oppsamler, eller slått, raking og fjerning.	2022, årlig	0,9	Anbefalt én gang i mai-juni og/eller én gang i augusti.
Sone 2. Restaurering (se ovenfor). Deretter skjøtsel som i sone 1.2.	2025, årlig	0,6 daa	august (etter frøsetting, før slått i sone 1.1)
Sone 3: Restaurering (se ovenfor). Deretter skjøtsel som i sone 1.2.	2025. årlig	0,3 daa	august (etter frøsetting,

			før slått i sone 1.1)

Generelt gjelder for skjøtselsslått:

- Slåtten bør skje etter at de fleste artene har blomstret og satt frø (som regel ikke før i siste halvdel av juli). Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Følg derfor med på blomstring og frøsetting!
- Graset bakketørkes 2-3 dager før det fjernes fra området.
- Områdene kan slås med liten lett traktor med slåmaskin, tohjulsslåmaskin eller ljà, avhengig av bratthet. Kantklipper med skjæreblad kan benyttes på mindre areal der det er vanskelig å komme til med maskiner.
- Ikke bruk tunge maskiner, spesielt i de fuktige partiene, som kan påføre komprimering av jorda og kjøreskader.
- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller husdyrgjødsel.

Beiting

Det er ikke aktuelt med beite på slåttemarken i Østbukta.

BEITETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKU)
Ikke aktuelt			

Generelt gjelder for beiting i slåttemark:

- Beiting kan være positivt for slåttemarka, og har vært tradisjon mange steder.
- Unngå beite dersom det er insektarter eller karplantearter i slåtteenga som blir negativt påvirket.
- Tunge storferaser bør ikke beite slåttemark (pga. tråkkaskader). Heller ikke saueraser som selektivt beiter arter som er ønsket i enga.
- Høstbeiting hindrer opphopning av daugras (som gir grønngjødsling) og letter spiringen neste vår.
- Beiting gir tråkkspor som frøplanter kan spire i.
- Hvis arealet vårbeites, blir slåtten seinere (da blomstring/frøsetting kommer seinere igang)
- Unngå tilleggsføring inne på slåttemarka.
- Slåttemark med rik vårblomstring (f.eks. med tidligblomstrende orkideer og marinøkler) bør ikke beites.
- Beit gjerne nærliggende skog, hagemark eller naturbeiter i sammenheng med slåttemarka. Det vil gi utveksling av frø og gener mellom ulike arealer.

- Isådde, fulldyrka kulturerer bør ikke beites sammen med slåttemarka. Dette for å hindre spredning av uønska arter inn i slåttemarka.

Andre aktuelle skjøtselstiltak

TILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBruk M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKE)
Fjerning av fremmede arter: Gravmyrt (SE) forekom kun som en liten plante og det ble ved befaringen diskutert å fjerne den. Den bør graves opp og håndteres som vanlig avfall (ikke komposteres).. Hagelupin (SE) forekom i et bed øst for huset (vest for sone 1.3). Arten må ikke tillates å spre seg i ut i slåtteengen da den både kan ta over store areal og i tillegg endrer næringsnivået i jorden slik at andre næringsbegunstigede arter får bedre levekår og kan ta over. Det beste vil være å fjerne den også fra bedet. Krypfredløs (SE) og ugrasklokke (PH) krever møysommelig lusing og er vanskelig å få fjernet helt. Her bør innsatsen rettes mot å begrense dem mest mulig, å overvåke at de ikke sprer seg videre. Sprikemispel og blåhegg kan klippes ned årlig, eller helst graves opp.	2022, årlig	0,5 daa	Før frøsetting (forskjellig for forskjellige arter)
Rådyrbeite av knollmjørdurt. Hold oversikt over om rådyr fortsetter å selektivt beite knollmjørdurt.			

2.9 Oppfølging av skjøtselsplanen

NESTE REVIDERING/EVALUERING ÅR:

Kort evaluering i 2025 for å følge opp om restaureringstiltakene har hatt ønsket effekt. Deretter revidering i 2031.

BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER:

Insekter og beitemarksopp er ikke kartlagt, og det kunne med fordel gjøres.

GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK:

Ingen tiltak gjennomført i 2021.

PERSON(-ER) SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPLANEN:

Grunneiere Jan Thompson og Kari Rosenstrøm i samarbeid med forvaltning og/eller frivillige organisasjoner.

3 Kilder

- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2022. Artskart - internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Bele, B., Norderhaug, A. og Svalheim, E. J. 2011. Bondens kulturmarksflora for Østlandet. Bioforsk Midt-Norge, Stjørdal.
- Bjøreke, K. upublisert. Registrering av botanisk mangfold på øyene i Indre Oslofjord, Bærum og Asker kommune.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Hanevik, K.-A. 2020. Kartlegging av naturtyper Bærum kommune. Oustøya. Grimsøya, Gåsøya, Kråkholmen, Mellemholmen og Furuholmen. https://www.cowi.no/-/media/cowi/documents/not-naturkartlegging_oyene_baerum-kommune.pdf
- Miljødirektoratet. 2020. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2020. M-1621 | 2020. https://nedlasting.miljodirektoratet.no/NiN_Instrukser/Ntyp2020_kartleggingsinstruks.pdf
- Miljødirektoratet. 2022. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens Kartverk, Hønefoss.
- NGU. 2022a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. <https://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>
- NGU. 2022b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Svalheim, E. J. upubl. Utkast til faktaark for naturtypen slåttemark, versjon 29. nov 2014, revidert 2018.

Vedlegg

Bilder

Figur 8. Bratt skrent med blomstereng nord for huset (sone 1.1).

Figur 9. Aksveronika (VU) på de skrindeste partiene nærmest sjøen i nord (sone 1.1).

Figur 10. Del av slåtteeng med mye gulmaure og hjorterot (NT) (sone 1.1).

Figur 11. Knollmjøddurt (VU) finnes på litt skinnere deler av engen (i nord). Mange individer manglet blomsterstand etter beite fra rådyr (sone 1.1).

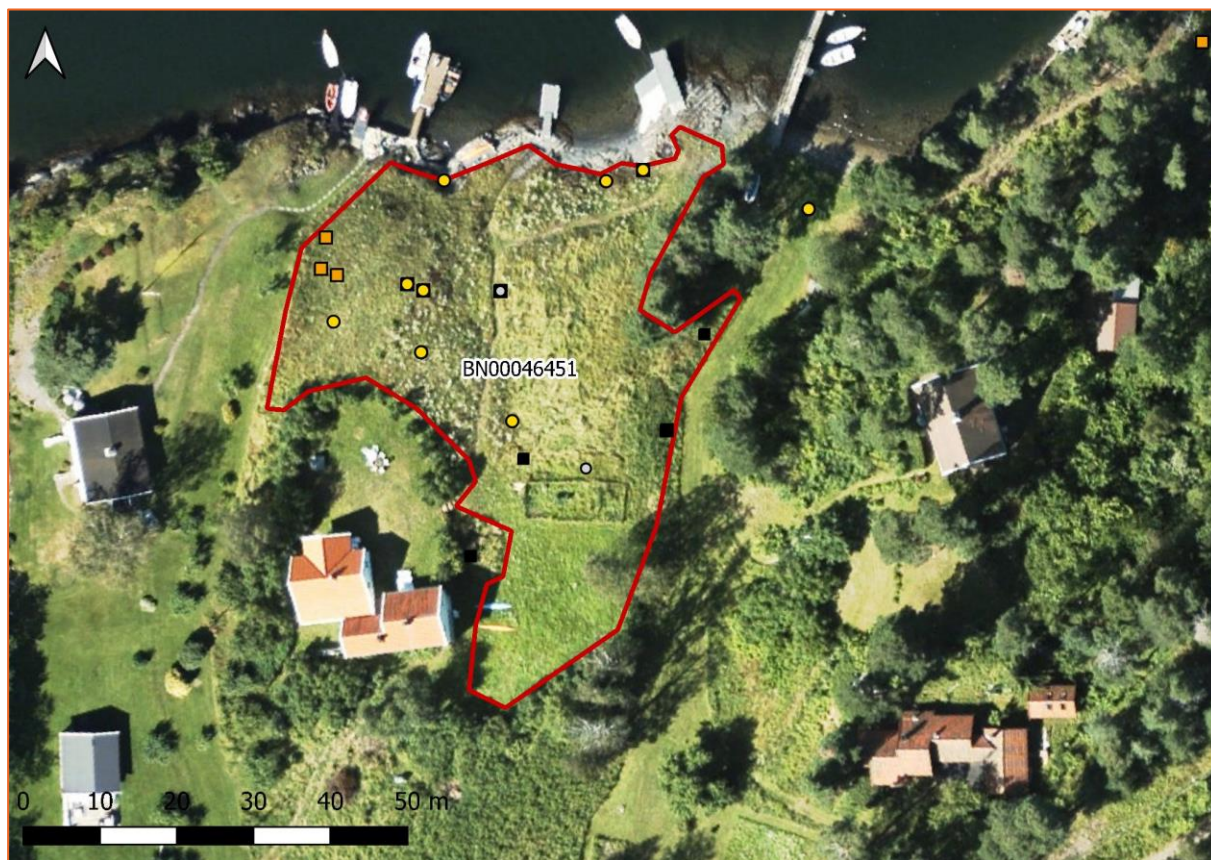

Figur 12. Øst for huset er engen mer næringsrik og frodig, med mye stormaure og med innslag av fremmede arter som hagelupin (SE) (bed øst for huset i venstre del av bildet og høyvokst eng i sone 1.2 og sone 2 i høyre del av bildet).

Figur 13. Noen bærbusker står i engen, øst for huset. Disse kan stå, men engen bør skjøttes med slått også rundt buskene (sone 2 i forgrunnen, sone 1.3 i bakgrunnen).

Naturtypelokalitet

Figur 14. Kart over naturtypeavgrensningen med slåttemark ved Østbukta. Rød avgrensning er naturtypeavgrensning med A-verdi etter DN Håndbok 13. Gule og oransje prikker er forekomster av rødlistearter. Svarte og hvite prikker er forekomster av fremmede arter. Flybilde fra 2019.

BN00046451 Østbukta

Slåttemark Verdi: **A** Areal: 2,4 daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert både som slåttemark og som åpen grunnlendt kalkmark. Etter DN Håndbok 13. Den ble i 2000 undersøkt i felt av Kjell Magne Olsen og i 2002-2003 av Kristina Bjureke. Den er også blitt kartlagt som semi-naturlig mark etter Miljødirektoratets instruks for naturkartlegging (Hanevik 2020). Beskrivelsen er oppdatert i 2022 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for slåttemark på oppdrag fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Dette ble gjort av Biofokus, ved Ulrika Jansson, etter feltbefaring 9. juli 2021. Slåttemark er en rødlistet naturtyper som er vurdert som kritisk truet (CR). Verdivurdering følger oppdatert faktaark for slåttemark fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Slåttemarken ligger i en nordvendt skråning ned mot sjøen, i bukta Østbukta på nordøstre del av Grimsøya i Bærum kommune. Området ligger klimatisk gunstig til, innerst i Oslofjorden i boreonemoral vegetasjonssone og i overgangseksjon. Berggrunnen er særs rik og består av skifer og kalkstein i veksling. Løsmassene i området består av et tynt dekke av rike marine avsetninger, men løsmasser mangler stedvis også helt, særlig i nordvestre del av slåttemarken.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en slåtte-mark på kalkrik mark. Etter NiN klassifiseres området nord for huset som T32 Semi-naturlig eng av typene T32-C-18 sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg og T32-C-8 strekt kalkrik eng med klart hevdpreg, mens arealet øst for huset hører til typene T40 Sterkt endret fastmark med preg av semi-naturlig eng og T41 Oppdyrket mark med preg av semi-naturlig eng. Engen øst for huset fremstår imidlertid som artsrik blomstereng og inngår derfor i naturtypen slåtte-mark etter DN Håndbok 13. Denne delen kunne alternativt vært kartlagt som englignende erstatningsbiotop. Engen har stort innslag av kalkkrevende arter som dunkjempe og kantkonvall, flere rødlistearter som aksveronika og hjorterot, men i partier også mye stormaure, grasstjerneblom, tveskjeggveronika, fuglevikke og engreverumpe. De mest artsrike delene av engen er i den nordvendte skinnere skrenten fra hagen ned mot sjøen, mens det er noe friskere og litt mindre artsrik eng øst og nordøst for huset.

Artsmangfold: Gunstig lokalklima og rik berggrunn legger til rette for et rikt arts-mangfold. Skjøtsel med slått over lang tid har hindret gjengroing. Fjerning av høy i mange av disse årene har ført til at området ikke har blitt mer næringsrikt. Det er gjort flere funn av rødlistearter i området, både ved befar-ing i 2021 og ved tidligere befaringer. De rødlistede artene aksveronika (VU), hjertegras (NT), hjorterot (NT), knollmjørdurt (VU), marianøkleblom (NT), nikkesmelle (NT), smaltimotei (VU og åkermåne (NT) finnes i blomsterengen. De mest grunnlendte delene v engen, nord for huset, er mest artsrike. Det kan være potensial for en artsrik insektfauna, men dette er ikke undersøkt..

Bruk tilstand og påvirkning: Gården der slåtte-marken ligger var fra 1700-tallet husmannsplass under Ost gård på Ostøya. Man drev med fiske, hadde noen få dyr, slo innmarken og pliktet å levere høy til Ost gård. Fra 1903 fikk man betalt for høyet man leverte og slåtte-n fortsatte i stor skala til ca. 1940, da man sluttet å levere høy til naboøya. Etter 1940 har området i perioder ligget brakk og i perioder blitt skjøttet med slått. Det har også vært brent av daugress på eiendommen i perioder. Ved befar-ing i 2021 var engen fortsatt åpen og artsrik, og det var kun i nordøst som gjengroing med busker og trær har tatt fart. I store deler var det mye daugress, og i østre deler hadde mer næringskrevende arter begynt å ta over. Det er trolig at det har vært holdt åpent med plenslått i deler av engen frem til 10-15 år tilbake, men på de skinnere delene av engen går nok gjengroingen også seint på grunn av naturgrunnlaget.

Fremmede arter: De fremmede artene gravmyrt (SE), hagelupin (SE), krypfredløs (SE), blåhegg (ikke bestemt til art), sprikemispel (SE), tysk mure (PH) og ugrasklokke (PH) er registrert i eller i nær tilknytting til engen.

Del av helhetlig landskap: På Grimsøya er det mest skog, men også mindre partier med kulturmark og strandeng. På mange av øyene i indre Oslofjord er det artsrik og kalkkrevende flora på slåtte-mark og på åpen grunnlendt kalkmark.

Verdivurdering: Åpen slåtteeng på 2,4 daa, med funn av 8 forskjellige rødlistearter. Enga er ikke i hevd, men heller ikke særlig gjengrodd. Opphør av aktiv slått for over 10 år siden, men gode forekomster av slåttefavoriserte arter. Det er ca. 500 m til nærmeste slåtte-mark på Grimsøya. Basert på størrelse og funn av rødlistearter vurderes slåtteengen som svært viktig (A-verdi). Området er gitt svært høy kvalitet i utvalgskartlegging etter Miljødirektoratets instruks.

Skjøtsel og hensyn: Det er laget en detaljert skjøt-selsplan for området. I tillegg til slått er det foreslått flytting av artsrikt høy internt i enga, rydding av trær og busker i nord og noe bekjempelse av fremmede arter.

Artslister

Tabell 1: Artsliste for livskraftige og rødlistede arter i lokalitet Østbukta basert på feltkartlegging (9. juli 2021) og eksport fra Artskart (13. januar 2022) (Artsdatabanken og GBIF Norge 2022).

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
<i>Aegopodium podagraria</i>	skvallerkål	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Agrimonia eupatoria</i>	åkermåne	Nær truet (NT)	09.07.2021
<i>Alchemilla glaucescens</i>	fløyelsmarikåpe*	Livskraftig (LC)	06.06.2000
<i>Anthyllis vulneraria</i>	rundbelg	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Arrhenatherum elatius</i>	hestehavre	Livskraftig (LC)	21.09.2020
<i>Artemisia campestris</i>	markmalurt	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Artemisia vulgaris</i>	burot	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Asplenium trichomanes</i>	svartburkne	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Briza media</i>	hjertergras*	Nær truet (NT)	09.07.2021
<i>Campanula persicifolia</i>	fagerklokke*	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Campanula rotundifolia</i>	blåklokke*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Cirsium arvense</i>	åkertistel	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Cotoneaster scandinavicus</i>	dvergmispel	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Filipendula vulgaris</i>	knollmjørdurt*	Sårbar (VU)	09.07.2021
<i>Galium album</i>	stormaure	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Galium boreale</i>	hvitmaure*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Galium verum</i>	gulmaure*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Hylotelephium maximum</i>	smørbukk	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Hypericum perforatum</i>	prikkperikum*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Knautia arvensis</i>	rødknapp*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Leucanthemum vulgare</i>	prestekrage*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Lonicera periclymenum</i>	vivendel	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Lotus corniculatus</i>	tiriltunge*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Phleum phleoides</i>	smaltimotei*	Sårbar (VU)	09.07.2021
<i>Plantago lanceolata</i>	smalkjempe*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Plantago media</i>	dunkjempe*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Polygonatum odoratum</i>	kantkonvall	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Potentilla argentea</i>	sølvmore*	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Primula veris</i>	marianøkleblom*	Sårbar (VU)	09.07.2021

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
<i>Sedum acre</i>	bitterbergknapp*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Seseli libanotis</i>	hjorterot	Nær truet (NT)	09.07.2021
<i>Silene nutans</i>	nikkesmelle*	Nær truet (NT)	21.09.2020
<i>Silene uniflora</i>	strandsmelle	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Stellaria graminea</i>	grasstjerneblom	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Tragopogon pratensis</i>	geitskjegg	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Trifolium arvense</i>	harekløver	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Trifolium aureum</i>	gullkløver*	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Trifolium medium</i>	skogkløver	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Veronica chamaedrys</i>	tveskjeggveronika	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Veronica spicata</i>	aksveronika	Sårbar (VU)	09.07.2021
<i>Vicia cracca</i>	fuglevikke	Livskraftig (LC)	09.07.2021
<i>Viscaria vulgaris</i>	engtjæreblom*	Livskraftig (LC)	25.06.2020
<i>Woodsia alpina</i>	fjell-lodnebregne	Livskraftig (LC)	06.06.2000

* Arten er en kjennetegnende art/tyngdepunktsart/skilleart for semi-naturlig eng.

Tabell 2. Fremmede arter som er registrert på eller rett i nærheten av engen i Østbukta.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
<i>Campanula rapunculoides</i>	ugrasklokke	Potensielt høy risiko (PH)	09.07.2021
<i>Cotoneaster divaricatus</i>	sprikemispel	Svært høy risiko (SE)	09.07.2021
<i>Lupinus polyphyllus</i>	hagelupin	Svært høy risiko (SE)	09.07.2021
<i>Lysimachia nummularia</i>	krypfredløs	Svært høy risiko (SE)	09.07.2021
<i>Potentilla thuringiaca</i>	tysk mure	Potensielt høy risiko (PH)	06.06.2000
<i>Vinca minor</i>	gravmyrt	Svært høy risiko (SE)	09.07.2021

Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater

[Her er det plass for grunneier å føre inn sine egne notater som gjelder gjennomføring av tiltakene. Ved å ha slike notater samla, vil det være lettere å sammenstille erfaringene når planen skal revideres. Husk å sett av nok plass/flere sider for dette.]

AREAL/DELOMR ÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK / TIMER	ÅR

Overvåkning, log

[I enkelte tilfelle kan f. eks grunneier/bruker ha interesse av/artskunnskap nok til å telle opp enkeltindivider av særskilte planter innen et avgrensa fast, område på noen få m² hver sesong. Dette kan være verdifull artsinfo å legge til rette for. Å fylle ut en slik tabell kan da være et (overvåknings)tiltak som nevnes under 2.9.3:]

POSISJON/FELT:	ART	DATO	ANTALL INDIVIDER	ÅR

Beskrivelse og arts mangfold Grimsøya, Bjureke 2002

Beskrivelse av Grimsøya fra den upubliserte rapporten *Registrering av botanisk mangfold på øyene i Indre Oslofjord*. Bærum og Asker kommune av Kristina Bjureke 2002 (Bjureke upublisert). Hoveddelen av kapitlet om Grimsøya og artslisten for Grimsøya er gjengitt i nedenfor. Mange av artene er trolig funnet utenfor avgrensingene av slåttemark og åpen grunnlendt kalkmark ved Østbukta.

7. Grimsøya

Bærum kommune

Kartref: UTM (sone 32): NM 888-895 382-388

Besøkt 25/5 2002, 12/8 og 24/8 2003.

Lokalitetsbeskrivelse:

Mesteparten av Grimsøya er skogkledd. Høyeste punkt er 23 m o h. Midtpartiet og de sørlige delene er dekket av fin kalkfuruskog med innslag av mange forskjellige løvtrær. Øya krysses i NØ-SV av Hans Hanssens vei, en relativt bred grusvei som er kjørbær med traktor. De to siste årene (2001-2002) har mye skog blitt felt i forbindelse med dragning av luftledninger. På Grimsøya ligger det ca 35 hus/hytter, hvorav flere av de på nordre og vestre sida har opparbeidete hageanlegg. Stiene, kraftledningene og hogsten i forbindelse med dem har ført til at skogen har blitt fragmentert. Øya har flere beskyttede viker med takrørsump eller annen type av strandvegetasjon. Mot Snarøysundet er klippene nesten helt frie fra vegetasjon, noe som eventuelt kan skyldes kraftige bølgeskvalp fra motorisert båtferdsel.

Flere delområder på Grimsøya er tatt med i *Naturtyper i Bærum* (2000): 021910089 og 021910085 (Paradisbukta sør), 021910059 (Paradisbukta øst), 021910056 (Svartebukta) og 021910055 (Østbukta).

Historikk:

Navnet grim kommer sannsynligvis fra det middelalderske grøm (som i Grimstad) som betyr landingsplass (for båter). Sogneprest Frans Mikkelsen Vogelius omtaler at i 1745 ligger Grimsøya under Oustøya, og at det bor en husmann på øya (Riksarkivet 2003). I manntallet over husmenn i Asker og Bærum fra 1771 står det opptatt også en person, Christofer Pedersen, som husmann under Oust, boende på Grimsøya (Flood 1962). Ollebukta er en gammel fiskeplass fra 1865, det eneste stedet på Grimsøya som fremdeles tilhører Oust gård. Her var det vannolle i gamle dager, derav navnet. Kjennskapet til husmannsvirksomheten her på øya indikerer at deler av øya har vært beitet for mer enn 250 år siden. Det er uklart når beitet opphørte. Naturen på Grimsøya må betraktes både som kulturlandskap og naturlandskap.

Plantesamfunn:

- Kalkfuruskog
- Lågurtsgranskog
- Kalktørreng med blodstorkenebbsamfunn

- *Krattvegetasjon*
- *Strandeng/strandsump*
- *Takrørssump*
- *Mindre dam som tørker ut under sommeren*
- *Bergknappsamfunn på de strandnære klippene*
- *Skogkløvereng (ødeeng)*
- *Driftvollsamfunn*
- *Hageanlegg*

Botaniske registreringer:

I herbariet på Botanisk museum, UNM, Oslo finnes 10 kollektorer fra Grimsøya, tilhørende 9 forskjellige arter. Av disse artene ble ikke hvitfrytle (*Luzula luzuloides*) observert under denne registreringen, men den kan vokse inne på en tomt og blitt oversett. I denne registreringen ble det observert 272 arter av karplanter (Tabell 3. Arter registrert på Grimsøya av Kristina Bjureke 2002 og 2003.).

Når en går i land på Grimsøya, ved den offentlige brygga i NØ, ser man direkte en fin tørrbakke på venstre side med rikelig med nikkesmelle (*Silene nutans*) og hjorterot (*Seseli libanotis*). Så følger et hus nær stien. Rett etterpå ligger det en liten, fin tørrbakke på venstre side av stien og denne huser en flott populasjon av bakkemaure (*Galium pumilum* ssp. *septentrionale*) (nr. 1 på Kart 3). Dette er en ekstremt interessant populasjon da arten må betegnes som sjelden og i Indre oslofjord vokser den kun på Rambergøya og ved Bygdøy Sjøbad. Populasjonen på Grimsøya er den største av disse tre.

Hoveddelen av øya dekkes av kalkfuruskog, noe oppblandet med lågurtsgranskog. Grunnet hus, veier, stier og hogst for ledninger er skogen fragmentert, men til tross for dette en av de finere vi har i Indre Oslofjord. På de omkringliggende øyene møter vi ikke, eller meget sjelden, tysbast (*Daphne mezereum*), men her på Grimsøya vokser det spredte individer på hele midtpartiet. I feltsjiktet finner vi ellers blåveis (*Hepatica nobilis*), liljekonvall (*Convallaria majalis*), firblad (*Paris quadrifolia*), maiblom (*Maianthemum bifolium*), rødflangre (*Epipactis atrorubens*), bergmynte (*Origanum vulgare*), skogfiol (*Viola riviniana*), skogvikke (*Vicia sylvatica*), sibirbjønnkjeks (*Heracleum sibiricum*), blåknapp (*Succisa pratensis*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), gaukesyre (*Oxalis acetosella*), tepperot (*Potentilla erecta*), tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*) og blåbær (*V. myrtillus*).

Paradisbukta er en grunn bukt med gjørmebunn. En beskyttende "arm", med kalktørrbergsamfunn, furu, blåveis og velutviklet blodstorkenebbsamfunn beskytter bukta mot kraftig vind og turbulens. I det relativt stillestående vannet vokser saftmelde (*Suaeda maritima*). Langs stranden finner vi en smal stripe med velutviklet strandeng med bl a mange hundre individer av strandrisp (*Limonium humile*), samt de typiske strandengartene strandstjerne (*Aster tripolium*), strandkryp (*Glaux maritima*), strandkjempe (*Plantago maritima*) og saltsiv (*Juncus gerardii*). Innenfor strandenga, i grus og driftvoller, vokser asparges (*Asparagus officinalis*), strandkjeks (*Ligusticum scoticum*) og strandvortemelk (*Euphorbia palustris*). I den sørlige delen av bukta overgår strandengsstripa til en frisk fukteng/sump med bl a sverdlilje (*Iris*

pseudacorus), vasshøymole (*Rumex aquaticus*), duskstarr (*Carex disticha*), saftstjerneblom (*Stellaria crassifolia*) og klourt (*Lycopus europaeus*). Fuktengen kantes av en bord med svartor (*Alnus glutinosa*).

Selve utformningen av Paradisbukta er unik, den er en beskyttet "poll". Bukta med omkringliggende område må regnes som biologisk meget verdifull. I Naturtyper i Bærum-rapporten har den nr. 021910084. Alle arter som var observert i 2000 ble også observert i 2003 unntatt en: strandkål (*Crambe maritima*). Det ble søkt meget omhyggelig etter den men den må betegnes som utgått, en slik plante kan man ikke forbise.

Ollebukta har en helt annen utforming enn Paradisbukta, det er en smal, avlangt rektangulær vik inn på motsatte siden av øya. Innerst i vika er et lite belte med takrør, havsivaks (*Schoenoplectus maritimus*) og havstarr (*Carex paleacea*) som mot land overgår i en mindre fukteng med flatsiv (*Juncus compressus*), strandvortemelk (*Euphorbia palustris*), strandvindel (*Calystegia sepium*), vendelrot (*Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia*) og fredløs (*Lysimachia vulgaris*). Fuktengen overgår i gråor og seljkratt. På sørsiden av Ollebukta vokser strandkjeks (*Ligusticum scoticum*), strandaster (*Aster tripolium*) og strandkvann (*Angelica archangelica* ssp. *litoralis*). Kalkstrandberg er prydede med bl a bakkefiol (*Viola collina*), harekløver (*Trifolium arvense*) og gul gåseblom (*Anthemis tinctoria*). Hus på nordsiden. Bukta med omkringliggende klipper må regnes som biologisk meget verdifull.

Stien som fører fra Hans Hanssens vei ned til Ollebukta har på nordsiden flotte mosekleddede klipper med rikelig med svartburkne (*Asplenium trichomanes* ssp. *trichomanes*) og firkantperikum (*Hypericum maculatum*). Normalt vokser det nesten utelukkende prikkperikum på øyene. Fra Ollebukta er det dratt en kraftledning opp inn mot øya, og i den ryddete vegetasjonen under ledningen vokser marianøkleblom (*Primula veris*), lakrismjelt (*Astragalus glycyphyllos*), norsk mure (*Potentilla norvegica*), tysbast (*Daphne mezereum*), filtkongslys (*Verbascum thapsus*), hassel (*Corylus avellana*) og fagerklokke (*Campanula percisifolia*).

Rett før stien ned til Ollebukta ligger en sørvendt fin glente på vestsida av veien. Det kan ikke ha vært mange titals år siden området må ha vært beitemark. Bakketimian (*Thymus pulegioides*) dominerer plantesamfunnet, i tillegg ble det observert knollmjødur (*Filipendula vulgaris*), vill-løk (*Allium vineale*), slåpetorn (*Prunus spinosa*), dunhavre (*Avenula pubescens*), nakkebær (*Fragaria viridis*), bakkefiol (*Viola collina*), rødknapp (*Knautia arvensis*), hjorterot (*Seseli libanotis*), marianøkleblom (*Primula veris*) og prestekrage (*Leucanthemum vulgare*). Denne fine engen er sterkt trua av invaderende osp.

I Naturtyper i Bærum-rapporten omtales trollnype (*Rosa pimpinellifolia*) og rakfaks (*Bromus erectus*) fra området Ollebukta sør.

Skogen på høyden på øyas sørligste del er nylig delvis ryddet. Mye smyle (*Deschampsia flexuosa*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), geitrams (*Epilobium angustifolium*) og liljekonvall (*Convallaria majalis*), men kraftige oppslag av bringebær (*Rubus idaea*).

Omtrent midt på vestre siden av øya, halvveis mellom veien og stranden ligger en mindre dam på høyre siden av stien, en dam som sommerstid tørker helt ut. Denne biotop tilfører artslisten flere arter som myskegras (*Milium effusum*), mjødur (*Filipendula ulmaria*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), sumpmaure (*Galium uliginosum*), skogsnelle (*Equisetum sylvaticum*), krypsoleie (*Ranunculus reptans*) og duskstarr (*Carex disticha*).

*Svartebukta er omtalt i Naturtyper i Bærum (2000) med nr. 021910056. Trær og buskas er ryddet 2001/02 for å gi bedre utsyn fra boliger. Nær strandlinjen vokser kuletistel (*Echinops sphaerocephalus*).*

*Vestvik er omtalt i Naturtyper i Bærum (2000) med nr. 021910269. Bukt med takrørsump og innenfor ligger kalkrike strandberg med fin utforming. Jeg observerte i stort sett de samme artene som Olsen i 2000, foruten lodnefiol (*Viola hirta*).*

Nær havet på nordsiden ved Østbukta ligger en skogkløvereng. Området har med største sikkerhet tidligere vært åker.

Følgende arter på Grimsøya er oppført i Nasjonal rødliste (DN 1999):

*Oslosildre (*Saxifraga osloënsis*) (kategori norsk ansvarsart), rognasal (*Sorbus hybrida*) (kategori norsk ansvarsart), rødflangre (*Epipactis atrorubens*) (CITES), trollnype (*Rosa pimpinellifolia*) (observert av Kjell Magne Olsen 2000, kategori R) og lodnefiol (*Viola hirta*) (observert av Kjell Magne Olsen 2000, kategori V).*

Verdi:

*Flere områder på Grimsøya har høy verneverdi. Båtbrygger og annen eksploatering av viker har medført at mer eller mindre beskyttede bukter er en sjeldenhet i Indre Oslofjord. Paradisbukta, Ollebukta og Vestvik ligger så vel beskyttet at strandvegetasjonen er velutviklet, både på land og i vannet. Buktene mangler pr. 2003 lovmessig vern, og det anbefales at Paradisbukta får vernestatus. I Naturtyper i Bærum (2000) har Paradisbukta kun BM verdi Viktig. Denne rapporten oppgraderer buktas unike karakter, biodiversitet, store populasjon av strandrisp (*Limonium humile*) og buktens representativitet til høyeste verneverdi-klasse: nasjonalt verneverdig.*

Nasjonal verdi:

Paradisbukta. Forslag: naturreservat.

Regional verdi:

Kalktørreng på vestre side om stien, ca 75 m etter brygga (nr. 1). Forekomst av bakkemaure. Forslag: biotopvern. NB lite område.

Kalkfuruskogen i sin helhet. Dessverre fragmentert av kraftledningsgater og bebyggelse, men da biotopen dekker et stort areal (I Indre Oslofjord-målestokk), må den betegnes som regionalt verneverdig.

Alle strandnære områder som ikke er påvirket av bebyggelse, inklusive Ollebukta, Vestvik og Østbukta.

Lokal verdi:

Kalktørreng ved stien ned til Ollebukta.

Dam som tørker ut sommerstid

Introduserte arter:

I kantvegetasjonen langs sydlige delen av Hans Hanssens vei er det store bestander av naturalisert flekktvetann (*Lamium maculatum*). Det vokser også mye bøk (*Fagus sylvatica*). Syrin (*Syringa vulgaris*) har i strandnære områder invadert strandbergene. Det alvorligste angrepet er rett nord for Ollebukta, et formelig kratt av syrin. Mindre forekomster av gravbergknapp (*Sedum spurium*). Det må noteres at flere arter i slekten *Cotoneaster* er naturalisert i kratt og skog.

Tabell 3. Arter registrert på Grimsøya av Kristina Bjureke 2002 og 2003.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Acer platanoides</i>	spisslønn	<i>Arrhenatherum elatius</i>	hestehavre
<i>Achillea millefolium</i>	ryllik	<i>Artemisia campestris</i>	markmalurt
<i>Acinos arvense</i>	bakkemynte	<i>Artemisia vulgaris</i>	burot
<i>Aegopodium podagraria</i>	skvallerkål	<i>Asparagus officinalis</i>	asparges
<i>Aesculus hippocastanum</i>	hestekastanje	<i>Asplenium ruta-muraria</i>	murburkne
<i>Agrimonia eupatoria</i>	åkermåne	<i>Asplenium trichomanes</i>	svartburkne
<i>Agrostis capillaris</i>	engkvein	<i>Aster tripolium</i>	strandstjerne
<i>Agrostis gigantea</i>	storkvein	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	lakritsmjelt
<i>Agrostis stolonifera</i>	krypkvein	<i>Athyrium filix-femina</i>	skogburkne
<i>Ajuga pyramidalis</i>	jonsokkoll	<i>Atriplex littoralis</i>	strandmelde
<i>Allium oleraceum</i>	vill-løk	<i>Atriplex prostrata</i>	tangmelde
<i>Allium vineale</i>	strandløk	<i>Avenula pubescens</i>	dunhavre
<i>Alnus glutinosa</i>	svartor	<i>Barbarea vulgaris</i>	vinterkarse
<i>Alnus incana</i> ssp. <i>incana</i>	gråor	<i>Berberis vulgaris</i>	berberis
<i>Anemone nemorosa</i>	hvitveis	<i>Betula pendula</i>	hengebjørk
<i>Angelica archangelica</i> ssp.	strandkvann	<i>Bromus hordeaceus</i>	lodnefaks
<i>Antennaria dioica</i>	kattefot	<i>Calamagrostis</i>	snerprørkvein
<i>Anthemis tinctoria</i>	gul gåseblom	<i>Calamagrostis epigejos</i>	bergrørkvein
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	gulaks	<i>Calamagrostis purpurea</i>	skogrørkvein
<i>Anthriscus sylvestris</i>	hundekjeks	<i>Calystegia sepium</i>	strandvindell
<i>Anthyllis vulneraria</i>	rundskolm	<i>Campanula percisifolia</i>	fagerklokke
<i>Arabis hirsuta</i>	bergskrinneblom	<i>Campanula rapunculoides</i>	ugrasklokke
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	sandarve	<i>Campanula rotundifolia</i>	blåklokke
<i>Armeria maritima</i>	fjørekkoll	<i>Carex caryophylla</i>	vårstarr

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Carex digitata</i>	fingerstarr
<i>Carex disticha</i>	duskstarr
<i>Carex ericetorum</i>	bakkestarr
<i>Carex hirta</i>	lodnestarr
<i>Carex muricata</i>	piggstarr
<i>Carex paleacea</i>	havstarr
<i>Carex pallescens</i>	bleikstarr
<i>Carex pilulifera</i>	bråtestarr
<i>Carlina vulgaris</i>	stjernetistel
<i>Carum carvi</i>	karve
<i>Centaurea jacea</i>	knoppurt
<i>Centaurea scabiosa</i>	fagerknoppurt
<i>Cerastium fontanum ssp.</i>	vanlig arve
<i>Cerastium tomentosum</i>	sølvarve
<i>Chamomilla suaveolens</i>	tunbalderbrå
<i>Chenopodium album</i>	meldestokk
<i>Cirsium arvense</i>	åkertistel
<i>Cirsium palustre</i>	myrtistel
<i>Convallaria majalis</i>	liljekonvall
<i>Corylus avellana</i>	hassel
<i>Cotoneaster lucidus</i>	blankmispel
<i>Cotoneaster</i>	dvergmispel
<i>Dactylis glomerata</i>	hundegras
<i>Daphne mezereum</i>	tysbast
<i>Deschampsia cespitosa</i>	sølvbunke
<i>Deschampsia flexuosa</i>	smyle
<i>Dryopteris filix-mas</i>	ormetelg
<i>Echinops</i>	kuletistel
<i>Echium vulgare</i>	ormehode

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Elymus repens</i>	kveke
<i>Epilobium angustifolium</i>	geitrams
<i>Epilobium montanum</i>	krattmjølke
<i>Epilobium watsonii</i>	amerikamjølke
<i>Epipactis atrorubens</i>	rødflangre
<i>Equisetum arvense</i>	åkersnelle
<i>Equisetum sylvaticum</i>	skogsnelle
<i>Erophila verna</i>	vårrublom
<i>Euphorbia palustris</i>	strandvortemelk
<i>Fagus sylvatica</i>	bøk/rødbøk
<i>Fallopia convolvulus</i>	vindeslirekne
<i>Fallopia dumetorum</i>	krattslirekne
<i>Festuca ovina</i>	sauesvingel
<i>Festuca pratensis</i>	engsvingel
<i>Festuca rubra</i>	rødsvingel
<i>Filipendula ulmaria</i>	mjødurt
<i>Filipendula vulgaris</i>	knollmjødurt
<i>Fragaria vesca</i>	markjordbær
<i>Fragaria viridis</i>	nakkebær
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask
<i>Galeopsis bifida</i>	vrangdå
<i>Galium album</i>	stormaure
<i>Galium aparine</i>	klengemaure
<i>Galium boreale</i>	hvitmaure
<i>Galium palustre</i>	myrmaure
<i>Galium pumilum ssp.</i>	bakkemaure
<i>Galium uliginosum</i>	sumpmaure
<i>Galium verum</i>	gulmaure
<i>Geranium robertianum</i>	stankstorkenebb

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Geranium sanguineum</i>	blodstorkenebb
<i>Geranium sylvaticum</i>	skogstorkenebb
<i>Geum rivale</i>	enghumleblom
<i>Geum urbanum</i>	kratthumleblom
<i>Glaux maritima</i>	strandkryp
<i>Glechoma hederacea</i>	korsknapp
<i>Hepatica nobilis</i>	blåveis
<i>Heracleum sibiricum</i>	sibirbjønnekjeks
<i>Hieracium pilosella</i>	hårsveve
<i>Hieracium seksj. Sylvatica</i>	skogsveve-gr.
<i>Hieracium umbellatum</i>	skjermsveve
<i>Humulus lupulus</i>	humle
<i>Hypericum maculatum</i>	firkantperikum
<i>Hypericum perforatum</i>	prikkperikum
<i>Hypochoeris maculata</i>	flekkgrisøre
<i>Iris pseudacorus</i>	sverdlije
<i>Juncus articulatus</i>	ryllsiv
<i>Juncus compressus</i>	flatsiv
<i>Juncus gerardii</i>	saltsiv
<i>Juniperus communis</i>	einer
<i>Knautia arvensis</i>	rødknapp
<i>Lactuca muralis</i>	skogsalat
<i>Lamiastrum galeobdolon</i>	gulltvettann
<i>Lamium maculatum</i>	flekktvettann
<i>Lapsana communis</i>	haremat
<i>Lathyrus pratensis</i>	gulvial
<i>Leontodon autumnale</i>	følblom
<i>Lepidium ruderae</i>	tevkarse
<i>Leucanthemum vulgare</i>	prestekrage

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Leymus arenarius</i>	strandrug
<i>Ligusticum scoticum</i>	strandkjeks
<i>Limonium humile</i>	strandrisp
<i>Linum catharticum</i>	vill-lin
<i>Lonicera xylosteum</i>	leddved
<i>Lotus corniculatus</i>	tiriltunge
<i>Luzula multiflora ssp.</i>	engfrytle
<i>Luzula pilosa</i>	hårfrytle
<i>Lychnis viscaria</i>	tjæreblom
<i>Lycopus europaeus</i>	klourt
<i>Lysimachia nummularia</i>	krypfredløs
<i>Lysimachia vulgaris</i>	fredløs
<i>Lythrum salicaria</i>	kattehale
<i>Maianthemum bifolium</i>	maiblom
<i>Matricaria maritima ssp</i>	strandbalderbrå
<i>Matricaria perforata</i>	ugrasbalderbrå
<i>Medicago lupulina</i>	snigleskolm
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	småmarimjelle
<i>Melica nutans</i>	hengeaks
<i>Melilotus albus</i>	hvitsteinkløver
<i>Melilotus altissimus</i>	strandsteinkløver
<i>Milium effusum</i>	myskegras
<i>Myosotis laxa ssp.</i>	dikeforglemmege
<i>Origanum vulgare</i>	bergmynte
<i>Oxalis acetosella</i>	gaukesyre
<i>Paris quadrifolia</i>	firblad
<i>Parthenocissus inserta</i>	villvin
<i>Phleum pratense</i>	timotei
<i>Phragmites australis</i>	takrør

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Picea abies</i>	gran
<i>Pimpinella saxifraga</i>	gjeldkarve
<i>Pinus sylvestris</i>	fur
<i>Plantago major</i>	groblad
<i>Plantago maritima</i>	strandkjempe
<i>Plantago media</i>	dunkjempe
<i>Poa alpina</i>	fjellrapp
<i>Poa annua</i>	tunrapp
<i>Poa compressa</i>	flatrapp
<i>Poa nemoralis</i>	lundrapp
<i>Poa palustris</i>	myrrapp
<i>Poa pratensis</i>	engrapp
<i>Polygala amarella</i>	bitterblåfjør
<i>Polygonatum odoratum</i>	kantkonvall
<i>Polygonum aviculare</i>	tungras
<i>Polypodium vulgare</i>	sisselrot
<i>Populus tremula</i>	osp
<i>Potentilla anserina</i> ssp.	gåsemure
<i>Potentilla argentea</i>	sølvure
<i>Potentilla erecta</i>	tepperot
<i>Potentilla norvegica</i>	norsk mure
<i>Potentilla thuringiaca</i>	tysk mure
<i>Primula veris</i>	marianøkleblom
<i>Prunella vulgaris</i>	blåkoll
<i>Prunus avium</i>	søtkirsebær
<i>Prunus padus</i>	hegg
<i>Prunus spinosa</i>	slåpetorn
<i>Pteridium aquilinum</i>	einstape
<i>Quercus robur</i>	sommereik

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Ranunculus acris</i>	engsoleie
<i>Ranunculus auricomus</i>	nyresoleie
<i>Ranunculus repens</i>	krypsoleie
<i>Ranunculus sceleratus</i>	tiggersoleie
<i>Rhamnus catharticus</i>	geitved
<i>Rhinanthus serotinus</i>	storengkall
<i>Ribes alpinum</i>	alperips
<i>Rorippa palustris</i>	brønnkarse
<i>Rosa dumalis</i>	kjøtttype
<i>Rosa majalis</i>	kanelrose
<i>Rosa rugosa</i>	rynkerose
<i>Rubus idaeus</i>	bringeber
<i>Rubus saxatilis</i>	teieber
<i>Rumex acetosa</i>	engsyre
<i>Rumex aquaticus</i>	vasshøymole
<i>Rumex crispus</i>	krushøymole
<i>Sagina nodosa</i>	knopparve
<i>Sagina procumbens</i>	tunarve
<i>Salix caprea</i> ssp. <i>caprea</i>	selje
<i>Salix cinerea</i>	gråselje
<i>Saxifraga osloensis</i>	oslosildre
<i>Saxifraga tridactylites</i>	trefingersildre
<i>Schoenoplectus maritimus</i>	havsivaks
<i>Scrophularia nodosa</i>	brunrot
<i>Sedum acre</i>	bitterbergknapp
<i>Sedum album</i>	hvitbergknapp
<i>Sedum spurium</i>	gravbergknapp
<i>Sedum telephium</i>	smørbukk
<i>Senecio viscosus</i>	klistersvineblom

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Senecio vulgaris</i>	åkersvineblom
<i>Seseli libanotis</i>	hjorterot
<i>Silene nutans</i>	nikkesmelle
<i>Silene uniflora</i>	strandsmelle
<i>Solanum dulcamara</i>	slyngsøtvier
<i>Solidago canadensis</i>	kanadagullris
<i>Solidago virgaurea</i>	gullris
<i>Sonchus arvensis</i>	åkerdylle
<i>Sonchus oleraceus</i>	haredylle
<i>Sorbus aucuparia</i>	rogn
<i>Sorbus hybrida</i>	rognasal
<i>Sorbus rupicola</i>	bergasal
<i>Spergula arvensis</i>	linbendel
<i>Spergularia salina</i>	saltbendel
<i>Spiraea sp.</i>	spirea
<i>Stachys palustris</i>	åkersvinerot
<i>Stellaria crassifolia</i>	saftstjerneblom
<i>Stellaria graminea</i>	grasstjerneblom
<i>Stellaria media</i>	vassarve
<i>Suaeda maritima</i>	saftmelde
<i>Succisa pratensis</i>	blåknapp
<i>Symphoricarpos albus</i>	snøbær
<i>Syringa vulgaris</i>	syrin
<i>Taraxacum ruderalia</i>	ugrasløvetann
<i>Thalictrum flavum</i>	gul frøstjerne
<i>Thlaspi caerulescens</i>	vårpengeurt

Vitenskapelig navn	Norsk navn
<i>Thymus pulegioides</i>	bakketimian
<i>Tilia cordata</i>	lind
<i>Trifolium arvense</i>	harekløver
<i>Trifolium medium</i>	skogkløver
<i>Trifolium pratense</i>	rødkløver
<i>Trifolium repens</i>	hvitkløver
<i>Triglochin maritima</i>	fjøresauløk
<i>Tussilago farfara</i>	hestehov
<i>Ulmus glabra</i>	alm
<i>Urtica dioica</i>	stornesle
<i>Vaccinium myrtillus</i>	blåbær
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	tyttebær
<i>Valeriana sambucifolia</i>	vendelrot
<i>Verbascum thapsus</i>	filtkongsløys
<i>Veronica chamaedrys</i>	tteskjeggveronik
<i>Veronica officinalis</i>	legeveronika
<i>Veronica spicata</i>	aksveronika
<i>Vicia cracca</i>	fuglevikke
<i>Vicia sepium</i>	gjerdevikke
<i>Vicia sylvatica</i>	skogvikke
<i>Viola arvensis</i>	åkerstemorsblom
<i>Viola collina</i>	bakkefiol
<i>Viola riviniana</i>	skogfiol
<i>Viola rupestris ssp.</i>	sandfiol
<i>Viola tricolor</i>	stemorsblom
<i>Woodsia alpina</i>	fjell-lodnebregne

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2021–001
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-043-4

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no